

Aan : Leden commissie samenleving
Van : R.J. Helm, wethouder
Tel. nr : 0299-452466
Datum : 9 februari 2018
Onderwerp : Verklaring Kwinfra n.a.v. rapport bodemonderzoek 2 kunstgrasvelden
Bijlagen : Verklaring Kwinfra

Naar aanleiding van het programma Zembla is onrust ontstaan over de invloed van rubbergranulaat op de onderliggende bodem. Rubbergranulaat wordt toegepast op de toplaag van kunstgrasvelden. RIVM had een plan om samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een onderzoek in te stellen (inmiddels in uitvoering). Omdat deze resultaten geruime tijd op zich zouden laten wachten heeft de gemeente op eigen initiatief en om eerder al vast wat resultaten te hebben, een verkennend bodemonderzoek uit laten voeren op het oudste veld (Savannestraat) en het nieuwste veld (Van IJsendijkstraat). Onderzoeksbureau Kwinfra uit Alkmaar heeft het onderzoek uitgevoerd en daarvan een rapport opgesteld. Hierbij wordt opgemerkt dat deze onderzoeken uitsluitend een indicatief karakter hebben en nooit zijn bedoeld om een volledig beeld van de situatie te verkrijgen. Daar is immers het onderzoek van RIVM voor bedoeld. De conclusie van het onderzoek in Purmerend is dat er lichte verontreinigingen zijn aangetroffen op de Savannestraat in de berm naast het veld en in de bodem onder de constructie. Er kan voor de berm echter geen relatie gelegd worden met het rubbergranulaat wegens het ontbreken van een referentieonderzoek. In deze woonwijk worden regelmatig verhoogde gehalten aangetroffen. Omdat het zand in de constructie geen verhoogde gehalten bevat aan verontreinigingen is het niet aannemelijk dat er een relatie is met het rubbergranulaat.

Stichting Kom van dat gras af (KVDGA) heeft de onderzoeksresultaten laten analyseren door een tweetal, niet met name genoemde, bodemdeskundigen. Hun conclusies zijn:

- niet werken conform normdocumenten (art. 16 Besluit bodemkwaliteit)
- Gebruiken van het resultaat van een werkzaamheid, dat geen betrouwbaar beeld verschaft (art. 18 Besluit bodemkwaliteit)

Als zorgpunt werd gegeven dat o.a. monsters niet op de juiste manier zijn afgenomen, het aantal monsters wat voor een mengmonster is gebruikt is overschreden, tabel in het rapport klopt niet met de analyseresultaten volgens citaten van KVDGA. Bij een vergelijking tussen de resultaten van de velden komen zink en minerale olie duidelijk verhoogd voor bij het oudste veld.

De niet met name genoemde bodemdeskundigen en/of de stichting KVDGA hebben ook verzuimd om het principe van hoor en wederhoor toe te passen voordat ze met de eigen conclusies de openbaarheid hebben gezocht.

Op mijn verzoek heeft Kwinfra een verklaring opgesteld (zie bijlage). Deze verklaring is bijgevoegd aan deze memo.

De gemeente heeft deze verklaring bestudeerd en kan zich vinden in de uitleg. Daarbij moet worden vermeld dat de Stichting KVDGA voor de punten 1 en 2 een juiste conclusie heeft getrokken. De gemeente is gebaat bij een goed onderzoek en een juiste rapportage. Er is geen aanleiding voor het nemen van nieuwe monsters.

De gemeente gaat akkoord met het voorstel van Kwinfra om een nieuwe versie van het rapport te maken waarin de tabel is aangepast en in de inleiding de reden te beschrijven van het opmaken van deze nieuwe versie. In deze nieuwe versie wordt ook de verklaring van Kwinfra opgenomen.

Er zijn met de vernieuwde versie van het rapport geen kosten voor de gemeente gemoeid.

Het advies van Kwinfra aan de gemeente is om het advies van RIVM af te wachten. Indien er aanleiding zou zijn kan over 5 jaar opnieuw onderzoek uitgevoerd worden. In het laatste geval geldt het aangepaste rapport als referentie.

Gemeente Purmerend
t.a.v. mevr. I. List
Purmersteenweg 42
1441 DM PURMEREND

- uw referentie
17155-brf-01 onze referentie
Dhr. J.R. Busz behandeld door
J.Busz@kwinfra.nl e-mail
31 januari 2018 datum
Reactie naar aanleiding van het artikel "Onderzoek naar Purmerendse kunstgrasvelden onjuist uitgevoerd" onderwerp

Geachte mevrouw List,

Hierbij doen wij naar aanleiding van uw vraag met betrekking tot het artikel "Onderzoek naar Purmerendse kunstgrasvelden onjuist uitgevoerd" d.d. 25 januari 2018 op de website van Regio Purmerend, onze reactie toekomen op de genoemde punten in het artikel.

Voor de gemeente Purmerend heeft Kwinfra een bodemonderzoek uitgevoerd ter plaatse van een tweetal sportvelden ter plaatse van de van IJsendijkstraat en de Savannastraat. De aanleiding voor het bodemonderzoek was de maatschappelijke onrust die ontstaan was aangaande kunstgrasvelden vanwege de media aandacht vanuit het actualiteiten en onderzoeksprogramma 'Zembla' (NPO, 2017). Hierin wordt gesteld dat het toegepaste rubbergranulaat in kunstgrasvelden de onderliggende oorspronkelijke bodem mogelijk verontreinigt. Indien het rubbergranulaat verspreidt naar naastgelegen percelen, wordt ook hier mogelijk de bodem verontreinigt. De verdachte parameters betreffen zink, kobalt en minerale olie.

Doel van het onderzoek was om te inventariseren en vastleggen van de milieuhygiënische kwaliteit van het toegepaste constructieopbouw onder de sportvelden alsook de onderliggende oorspronkelijke bodem (grond en grondwater). Daarnaast wordt een inventarisatie gemaakt van het toegepaste drainagesysteem en de verspreiding van de rubberkorrels buiten de sportvelden en hiermee mogelijk gepaard gaande bodemverontreiniging.

Wij willen benadrukken dat dit onderzoek gezins de samenstelling en toepassing van rubberkorrels op kunstgrasvelden in ogenschouw neemt.

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van de NEN5740, waarbij de hypothese en de onderzoeksstrategie voor een verdachte locatie (VED-HE) is aangehouden.

Hierbij willen wij ingaan op enkele punten/aantijgingen die in het artikel naar voren kwamen:

1. Het opmengen van vijf deelmonsters in plaats van vier volgens de onderzoeksstrategie;
2. Foutieve benoeming van het aantal deelmonsters in MM13 in de rapportage;
3. Het vergelijken van de twee velden op basis van de ouderdom;
4. Beschrijving van de ernst, urgentie en saneringswaarden;
5. Onderscheidt in de toplaag en onderliggende laag;
6. Het niet benoemen van zintuiglijke waarnemingen in de profielbeschrijvingen.

Kwinfra BV

Helderseweg 54g-h
1817 BB Alkmaar

telefoon 072 – 751 3930

milieu@kwinfra.nl
www.kwinfra.nl

Ad 1.) Het opmengen van vijf deelmonsters in plaats van vier volgens de onderzoeksstrategie
Van de berm ter plaatse van de Savannestraat zijn in totaal vijf deelmonsters opgemengd. Dit is volgens de onderzoeksstrategie *verdacht* niet conform de geldende norm, echter is dit mengmonster zo samengesteld dat het wel degelijk een representatief beeld geeft van de bovengrond. Mede gezien de afwezigheid van zintuiglijke verontreinigingen met rubberkorrels in de bovengrond en de zeer geringe aanwezigheid tot ophoping van rubberkorrels (met name op de looppaden) op het maaiveld. Ons inziens geven de resultaten een representatief beeld van de bodemkwaliteit op de locatie. Overigens had dit wel toegelicht kunnen worden in de onderzoeksstrategie in de rapportage.

Kwinfra B.V.

17155

31 januari 2018

pagina 2 van 3

Wij weten niet exact wat de waarden waren in de grond voordat het kunstgrasveld was aangelegd. Men heeft destijds geen nul-onderzoek verricht. De bodemkwaliteitskaarten van Purmerend geven voor deze omgeving aan dat er vaker locaties met (lichte) verhogingen met zink en minerale olie voorkomen. Dit kan eventueel ook als achtergrondwaarden worden betiteld.

Ad 2.) Foutieve benoeming van het aantal deelmonsters in MM13 in de rapportage
Het mengmonster (MM13) in de tabel 3 (toetsingsresultaten grond) bestaat inderdaad uit vijf deelmonsters (zoals is aangegeven in het analyserapport) in plaats van de genoemde drie in de tabel. Wij zullen dit corrigeren in een vernieuwde versie.

Ad 3.) Het vergelijken van de twee velden op basis van de ouderdom
In de zandlaag onder het kunstgras aan de Van IJsendijkstraat zijn geen verontreinigingen aangetroffen. In dezelfde laag onder kunstgrasveld van de Savannestraat zijn enkele lichte verontreinigingen (vnl. zink en minerale olie) aangetoond. In het artikel wordt een vergelijking gemaakt tussen beide locaties waarbij leeftijd en de aangetoonde verontreinigingen aan elkaar gekoppeld worden. Dit kan ons inziens niet met dergelijke stelligheid worden beweerd. Er zijn geen gegevens bekend van het toegepaste zand van de Savannestraat en ontbreekt een goede referentie. Het is zeer goed mogelijk dat de toegepaste zandlagen reeds lichte verontreinigingen bevatten. Het zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat het zand uit een diepere grondlaag afkomstig is waar reeds deze aanwezig was. De bodemkwaliteitskaarten van Purmerend laat zien dat dit niet ondenkbaar is. Geadviseerd wordt dit beter te monitoren (partijkeuring voor toegepaste grond/zand) bij nieuwe toepassingen en renovaties in de toekomst. Ook wordt geadviseerd de bestaande locaties na enkele jaren nogmaals te onderzoeken om de parameters te monitoren. Indien er aantoonbare verhogingen zijn opgetreden dan zou de bewering dat de verontreinigingen afkomstig zijn van granulaat mogelijk zijn.

Ad 4.) Beschrijving van de ernst, urgentie en saneringswaarden

In het artikel wordt een verwijzing gemaakt naar mogelijke humane risico's door bodemverontreinigingen. Binnen het huidige onderzoek naar de twee sportvelden in Purmerend is onderzoek gedaan naar verontreinigingen in de bodem en niet naar humane risico's van rubbergranulaatkorrels. Wij denken dat deze twee zaken door elkaar worden gehaald. De gestelde veiligheidsklasse T1 betreft een heel ander onderzoek en locatie en draagt bij aan speculatie die misleidend is voor de onervaren lezer. Het huidige onderzoek dat is gedaan naar de bodem waarop het kunstgras is aangelegd en de gemeten concentraties in de onderzochte bodem en grondwater geven voorsnog geen aanleiding tot verdere zorgen aangaande humane risico's. De gebruiker van het veld heeft direct contact met het kunstgras en rubbergranulaat. Het onderzoek aan rubbergranulaat is door het RIVM uitgevoerd, waarvoor wij u verwijzen naar de desbetreffende rapporten.

Wel wordt er iets gezegd over de verspreidingskans van verontreinigingen. De zandlaag onder het kunstgrasveld van de Savannestraat, waar lichte verhogingen aan zink en minerale olie is gemeten is onderdeel van de constructie van het kunstgrasveld en geen onderdeel van de bodem. We zien daarom deze laag als terugneembare constructie, die kan worden opgeruimd als het veld gerenoveerd moet worden. In de diepere ondergrond, zijn geen verhogingen met zink en minerale olie gemeten. Wij achten daarom een eventuele verspreiding, mocht die

in later stadium worden aangetoond beheersbaar.

In het artikel wordt gerefereerd naar de noodzaak tot saneren gekoppeld aan de datum 1987. Dit is een bekend gegeven binnen bodemonderzoek en bepaalt of er een zorgplicht is tot saneren. In eerste plaatst dient het dan te gaan om bodem en niet grond toegepast in een constructie die weer uit het werk genomen kan worden. Aangezien regionaal ook verontreinigingen met zware metalen en minerale olie voorkomen kan op basis van de aangetroffen verontreinigingen geen uitspraak worden gedaan over een saneringsnoodzaak op basis van de zorgplicht. In de rapportage is wel opgenomen om na enige tijd (5 jaar) opnieuw te onderzoeken en de huidige rapportage te gebruiken als nulmeting.

Kwinfra B.V.

17155

31 januari 2018

pagina 3 van 3

Ad 5.) (toplaag/onderliggende laag)

Monstername van de bovenlaag en niet de toplaag (bovenste twee cm) kans op contaminatie met opliggende korrels groot. De korrels zijn qua samenstelling sowieso verontreinigd, daarom neem je een monster van de grond om te kijken of de grond is verontreinigd met stoffen afkomstig uit de korrels. Dergelijke manier van monstername vindt ook plaats als er bijvoorbeeld stukjes asbest of houtskool op het maaiveld aanwezig is en niet in de grond worden aangetroffen.

Ad 6 (Het niet benoemen van zintuiglijke waarnemingen in de profielbeschrijvingen)

Binnen de rapportage is aandacht besteed aan het in kaart brengen van de locaties van waar rubberkorrels naar toe zijn verspreid. De rubberkorrels liggen met name op de tegelverhardingen en mogelijk op het gras in de bermen naast de sportvelden. De locaties waar dit het meeste is waargenomen (looproutes spelers) is geselecteerd om aanvullende boringen te plaatsen. Deze informatie is tekstueel duidelijk toegelicht in de rapportage. Per individuele boring hoeft dit dus niet te betekenen dat er specifiek op deze boorlocaties korrels zijn waargenomen.

Tot slot

De algemene negatieve strekking van het artikel waarbij de onafhankelijke positie van het onderzoeksbureau Kwinfra wordt betwijfeld en de rol van gemeente Purmerend is niet correct. Gemeente Purmerend heeft zelf proactief verzocht tot het uitvoeren van het onderzoek gezien de gerezen maatschappelijke onrust. Hiertoe waren zij niet verplicht, maar een gevolg van eigen verantwoordelijkheidsgevoel. Bij Kwinfra BV bestaat een duidelijk systeem van kwaliteitsboring en onafhankelijkheid. Voor beide partijen is er geen enkel gewin of noodzaak resultaten doelbewust te manipuleren of anderzijds te rapporteren.

Wij betreuren het dat het weekblad dat dit artikel heeft gepubliceerd, voorafgaand aan de publicatie, niet met ons contact heeft opgenomen om de beschuldigingen te duiden, en eventueel weerwoord van ons te vernemen.

Met vriendelijke groet,

Dhr. J.R. Busz
Projectleider bodem